

De største øjeblikke er i momenterne

Børnene sidder tryllebundne foran Moussa Diallo's trio på gulvet i multisalen på Højbo Friskole. Moussa fortæller historier og spiller sange, der inddrager børnene i at klappe, danse og tælle til ti på hans eget barn-domssprog. Han starter koncerten med at fortælle om, at han ikke selv ville starte i skole, men at hans bedstemor fortalte historien om den tapre mariehøne Kimi Komo, der var dygtig i skolen. Eventyret fik Moussa til at ville være dygtig selv, og han gik derfor på trods i skole. Moussa inddrager hele tiden børnene i fortællingerne og musikken - og koncerten går op i en højere enhed - tiden står stille.

Moussa Diallo er dansk-afrikansk musiker, historiefortæller og igangsætter. Han er født i Paris i 1955, men voksede fra 2-årsalderen op i Mali. Som 17-årig flyttede han i 1973 til Danmark, hvor han siden har spillet med Sneakers, Anne Linnet/Marquis de Sade, Hanne Boel, Savage Rose, Palle Mikkelborg og mange flere. Moussa Diallo har udgivet tolv soloalbums, bl.a. "Diallo" fra 1992 og "333 Saints" fra 2013. Han er lige nu aktuell med musik til "Cirkeline og Coco rejser til Afrika". Moussa Diallo har turneret på skoler og givet børnekoncerter i de skandinaviske lande. Han tryllebinder børnene med beretninger fra Afrika. I 2001 lavede Moussa Diallo sammen med Robert Grant Larsen en dokumentarfilm om rejsen tilbage til rødderne i Mali. Filmen har været vist på både dansk og fransk TV. Moussa Diallo modtog i 2006 Ken Gudman Prisen, i 2008 den nationale pris i Go Global World Music Award 2008, en Dansk Music Awards World både i 2003 og i 2011, samt i 2018 DJBFAS hæderspris. Moussa Diallo har udgivet "Der var engang ... Fortællinger fra Mali" på Dansk Sang. Se mere på: moussadiallo.com og facebook.com/moussadiallobas

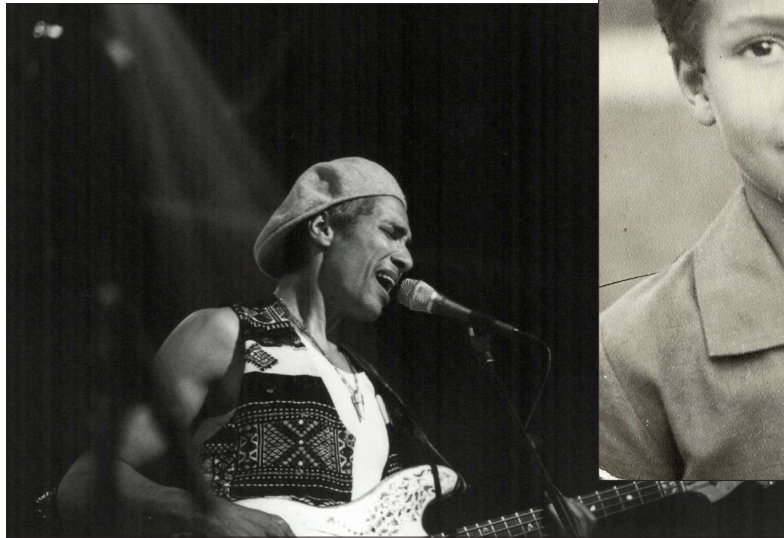

Foto: Svend Withfelt

Hvornår begyndte du at spille for børn?

Jeg spillede første gang for børn i slutningen af 1990'erne. Mit første skolekoncertprojekt var rettet mod de større børn i udskoling, hvor jeg arbejdede sammen med nogle musikere, jeg havde inviteret fra Mali. I år 2004 spillede jeg stadig som hyre-bassister for blandt andet Hanne Boel og Savage Rose, og jeg syntes, at der skulle til at ske noget andet. Derfor skrev jeg børnebogen "Der var en gang ... Fortællinger fra Mali", som jeg selv udgav (den er senere udgivet på Dansk Sang), samt indspillede en tilhørende CD. Det var noget af en chance at tage; men heldigvis blev det et hit. Levende Musik i Skolen (LMS) tog den til sig, og det var et materiale, som skoler kunne bruge både musikalsk og fagligt. Jeg var meget glad, da det gav mig chancen for et ønsket karriereskift, hvor jeg nu kunne arbejde med børn og musik. Vi fik fantastisk travlt, og fra 2004-2008 spillede vi op til 120 jobs om året både i Danmark og Norge.

Hvad er anderledes ved at spille for børn i forhold til voksne?

Børn er meget umiddelbare og spontane. Jeg synes, at jeg er blevet en bedre entertainer af at spille for børn, fordi de reagerer hurtigt – og det er både i positiv og negativ forstand. På den måde er der umiddelbar feedback. Hvis børn keder sig, så mærker man det med det samme. At spille musik for børn handler i meget høj grad om at være på og lade børnene mærke ens energi og tilstedeværelse. Bør-

nene gennemskuer det, hvis de ikke synes, at det er sjovt at være der, eller når dine tanker er et andet sted. Faktisk synes jeg, at spille for børn har hjulpet mig til at blive bedre til at spille for voksne.

Ind i kroppen fra barnsben

Hvordan har din egen musikalske opvækst været?

Jeg kommer fra en familie i Mali, hvor musik ikke var i centrum, men alligevel var omkring os. Da jeg som 15-16-årig pludselig ville spille musik, syntes min familie ikke, at det var en særlig god idé. Heldigvis befandt jeg mig i et samfund, hvor der er en meget stærk musikkultur. Mali er blandt andet kendt for grioterne, der er Malis musikere. Derfor blev der konstant slået på trommer i mine omgivelser, og jeg er opvokset med de klassiske rytmer. Der var derfor ikke en decideret introduktion til musik eller instrument i min opvækst; men det var der omkring mig. Musik er en integreret del af opvæksten i Mali, og for eksempel var eventyrfortællinger altid akkompagneret af sange og klap, mens der i landsbyen var lege med sang og klap. På den måde er musikken kommet ind i kroppen fra barnsben.

Lærer børn i Mali typisk at spille musik ved at gå til det, eller er det en del af deres opvækst?

Der findes ikke musiktimer i skolen; så den musikalske læring, der finder sted, er typisk ved, at man er sammen i musikken, og at musikken er en del af dagligdagen. Det foregår ude på gaderne, hvor folk slår på tromme, spiller på kora, ngoni, balafon

☘ Hvis børn keder sig, så mærker man det med det samme. At spille musik for børn handler i meget høj grad om at være på og lade børnene mærke ens energi og tilstedeværelse.

Der findes ikke musik-timer i skolen; så den musikalske læring, der finder sted, er typisk ved, at man er sammen i musikken, og at musikken er en del af dagligdagen.

og synger, uanset om det er, når nogen bliver gift, får børn, eller andre højtidere, hvor der altid danses og spilles. Jeg tror på, at den måde at lære musikken på giver en mere naturlig tilgang og forståelse for musik. Det er for eksempel noget af det, der gør det mindre akavet at danse, fordi rytmen og bevægelsen ligger naturligt indlejret i kroppen.

Hvad kan danske børn lære af den måde at arbejde med musik på?

Vi kan alle – både voksne og børn – lære noget af musikken. Jeg synes, det er vigtigt at lade sig inspirere af den frigørelse af kroppen, som musik kan give, og som også medfører en frigørelse af sindet. Man ved godt, at mange børn og voksne, der har haft traumatiske oplevelser, rent fysisk også låser i kroppen. Det er for mig et tegn på, hvordan krop og sind spiller sammen. På den måde kan dans og musik være en god afspændingsterapi, hvor kroppen og psyken giver slip.

Musiktradition forsvinder

Du skriver i din bog, at du også bruger musik sammen med dine egne børn. Hvad er forskellen på den måde, du opdrager dine børn musikalsk, i forhold til den musikalske opdragelse, du selv fik?

Jeg er først og fremmest meget bevidst om, hvor vigtig ikke kun musik, men også samvær generelt

er. Musiktraditionen forsvinder mere og mere – måske i takt med nye distraktioner som fjernsyn, iPad og anden hurtig underholdning. Det positive fra min barndom var, at musik og samvær var en integreret del af hverdagen. Den nærhed blev jeg bevidst om at huske på, da jeg selv fik børn. Derfor har jeg ofte lejet sommerhuse uden fjernsyn, så vi kunne spille spil, fortælle historier og synge sange sammen. For mig har det været en selvfølge, at musik har haft en vigtig rolle i vores dagligdag. Samtidig kan jeg mærke, at den opdragelse, mine børn har fået, har gjort dem mere frigjorte i deres forhold til mig. Sommetider kan forældre og børn have en tendens til at distancere sig fra hinanden, fordi man som forælder er en autoritet – sådan var det i høj grad for mig i forhold til min far. Derfor har jeg arbejdet aktivt på, at mit forhold til mine børn skulle være afslappet og præget af humor, så de kunne føle sig mere afslappede, når de var sammen med mig.

Hvad giver det dig, når du er ude at spille for børn?

Jeg bliver glad. Det er ekstremt livsbekræftende, og det er noget, jeg i højere grad sætter pris på i takt med, at jeg er blevet ældre. Jeg har altid været meget målbevidst og gerne villet opnå noget; men livets største glæde er i momenterne. Et barn, som smiler, eller et barn, der løber i arme-

ne på dig. Sådanne øjeblikke kan ikke købes for penge, og det værdsætter jeg meget højere end noget andet i livet. Jeg bliver aldrig træt af børnenes begejstring, når vi spiller. Jeg kan huske en af mine første koncerter, hvor en pige blev stående tilbage, efter alle andre var gået. Hun sagde ikke et ord, men hendes udtryk talte for sig selv. Hun havde haft en helt magisk oplevelse og kunne slet ikke løsrive sig fra momentet. Ingen af os sagde rigtig noget til hinanden; men jeg husker følelsen fuldstændig tydeligt, selvom det er rigtig mange år siden.

Opleve og indtage kultur

Hvorfor tror du ikke, at vi har mere af den levende musik i den danske folkeskole?

Jeg synes, at musik i folkeskolen er meget vigtigt, og den nye kulturminister taler meget om, at der skal være musik for alle børn i skolen; så håbet er lysegrønt. Samtidig har vi nogle politikere, som ofte bruger deres hoved meget og glemmer oplevelserne. De burde komme ud på skolerne og se, hvad det betyder for børnene at blive mødt med musik. Levende musik i folkeskolen er vigtig, fordi det giver børnene mulighed for at opleve det på tæt hold. Det er en helt anden oplevelse at se musikere optræde lige foran dig, end det er at se en video af musik på YouTube. Samtidig vænner det børnene til at opleve og indtage kultur.

Hvad tror du, at det betyder for børn at få mulighed for at møde professionelle musikere under skolekoncerter?

Jeg tror, at det betyder meget, fordi børnene får en større forståelse for musikken, når de ser, at vi stiller op eller stemmer instrumenter, og oplever, hvordan vi koncentrerer os om at spille sammen. Det er alt sammen elementer, som man ikke kan høre, når man lytter til musik på en plade. Showet i sig selv og den stemning, der skabes, når der er koncert, er også vigtig, fordi det får os alle til at komme hinanden ved på en helt anden måde. Forhåbentlig er det noget, som de kommer til at opleve resten af livet, når de går til koncerter, festivaler osv., og så kan vi være med til at vække deres interesse tidligt. Det er ofte, at børn ikke har oplevet live-musik før skolekoncerterne, og det er noget, som de ofte husker længe efter.

Du arbejder meget med fortællinger. Hvordan bruger du dine fortællinger i Danmark, og hvordan bliver de taget imod?

Kendetegnene ved mine fortællinger er, at det er meget enkle og korte historier med tilhørende sange, og jeg oplever, at de bliver taget rigtig godt imod. Fortællinger er universelle, uanset om det er H.C. Andersen-eventyr, som fortælles i Afrika, eller afrikanske fortællinger i Danmark. Der er noget genkendeligt i det for børn, og jeg synes, det er en vigtig kunstart, som ikke må forsvinde. Det er

🎵 Musiktraditionen forsvinder mere og mere – måske i takt med nye distraktioner som fjernsyn, iPad og anden hurtig underholdning.

🎵 ... men livets største glæde er i momenterne. Et barn, som smiler, eller et barn, der løber i armene på dig. Sådanne øjeblikke kan ikke købes for penge, og det værdsætter jeg meget højere end noget andet i livet.

Moussa Diallo
Löveprinsen Sundjata

Musik er kærlig, og jeg er sikker på, at den dag, der ikke er musik i verden, så bliver det vores undergang.

derfor, at jeg gør en dyd ud af at arbejde med at fortælle historier og fortsat udarbejder nye fortællinger. Jeg synes, at der er for meget tju-bang for børn i dag, og de bliver udsat for alt for meget vold og kompleksitet. Derfor er de enkle fortællinger ekstremt vigtige. Længden af historierne skal også være sådan, at alle børn kan være med og fastholde koncentrationen hele vejen igennem. Samtidig har historierne også et andet element, idet de indeholder mange forskellige instrumenter, fx koraer og djember. På den måde får børnene et kendskab til nogle instrumenter og andre former for musik, som de måske ikke ellers ville have lært at kende. På den måde repræsenterer historierne også et kulturmøde.

Fuldt tilstede

Hvordan er det lykkedes for dig at bygge bro mellem den vestlige og den afrikanske kultur?

Det har faktisk ikke været særlig svært, men har tværtimod været meget naturligt. Jeg intellektualiserer ikke ting særlig meget, men prøver bare at være mig selv, så ægte som jeg nu er. Det, tror jeg faktisk, er en af årsagerne til, at jeg opnår så god en forbindelse til de børn, jeg optræder for, fordi de kan mærke, når man er fuldt ud til stede. Derfor gør jeg en dyd ud af at være afslappet og legesyg, så mit indre barn virkelig får plads. Jeg kan mærke, at det skaber genkendelse hos børnene og skaber glæde hos os alle sammen.

Hvorfor er musikken fra Mali så vigtig for de danske børn?

Mali-musik er allerede meget anerkendt i hele verden, hvor der også er mange voksne, som lytter til

musik fra Mali. Men jeg tror ikke, det kun er Mali-musik, men rytmisk musik generelt, som er vigtig for alle mennesker. Lidt tromme, dans og rytmik løsner spændinger i kroppen, og hos selv helt små børn i børnehavealderen fornemmer de straks rytme og har lyst til at bruge deres krop. Jeg tror på, at det er noget, vi mennesker har i generne, uanset om man er født i Grønland eller i Afrika.

Hvad arbejder du med i øjeblikket, og hvad er dine fremtidsplaner?

Herhjemme er jeg fortsat i gang med skolekoncerter, koncerter i forbindelse med den nye Circline-film, og vi spiller også i ny og næ i Norge. Et andet projekt, som jeg er meget optaget af nu, er en festival, som vi gennem flere år har afholdt i Mali i samarbejde med den danske ambassade. Formålet med festivalen er at hjælpe lokale musikere med at synliggøre deres musik. Det er en kampagne, som er særlig vigtig nu, hvor Mali gennemgår en meget svær tid, og det er derfor, at man forsøger at dyrke og styrke kulturen for at skabe forsoning mellem de forskellige etniske grupper. Håbet er at styrke medmenneskeligheden og bringe folket tættere på hinanden. Hvis vi får styrket en tankegang om, at vi alle sammen er ud af samme familie, og mindsker forskellene mellem os, kan det forhåbentlig være med til at mindske konflikterne. Det er noget af det helt særlige ved musik, hvordan det kan bygge bro og bringe folk sammen. Musik er kærlig, og jeg er sikker på, at den dag, der ikke er musik i verden, så bliver det vores undergang.

